

Ən böyük qazancı sevgi və alqışlardır

Sənətin xalqımıza tanıldığı, sevdirdiyi və yaşıdatlığı aktrisalardan biri də Azərbaycan kinosunun görkəmli nümayəndəsi Xalq artisti, Prezident təqaüdçüsü Elmira Şabanovadır. Tanınmış aktrisa tamaşaçıların bu gün də böyük sevgi və maraqla baxdıqları "Səhər", "Ötən ilin son gecəsi", "Qəm pəncərəsi", "Gecə qatarında qətl", "Gəmi saatının sırrı", "Əlvida, cənub şəhəri", "İçərişəhər", "Ağabəyovlar", "Gəlinlər" və başqa bədii filmlərdə, serialarda, tamaşalarda bir-birindən fərqli müxtəlif xarakterli, lirik-psixoloji obrazlar yaratmışdır. Yaratdığı bu obrazlar ona böyük şöhrət və xalq məhəbbəti qazandırmışdır.

Xalq artisti Elmira Şabanova 1940-ci il noyabr ayının 1-də Bakıda dünyaya göz açıb. Atası Balahüseyn kişi müxtəlif vəzifelərda çalışıb, SSRİ Ali Sovetinin deputatı olub. Gələcəyin böyük aktrisası 1958-ci ildə M.A.Əliyev adına Azərbaycan Dövlət İncəsənət İnstitutunun (indiki Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti) əvvəlcə aktyorluq, sonra Rejissorluq fakültəsində oxuyub. 1962-ci ildə təhsilini uğurla başa vurub. Üç il Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrında çalışıb. Uzun müddət Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetində müəllim işləyib, gələcəyin aktyorlarının, rejissorlarının yetişməsində böyük əmək sərf edib.

Elmira Şabanova 1-ci kursda oxuyarkən rejissor Rüfət Şabanovla ailə qurur. Aktrisa 2 filmdə çəkildikdən sonra həyat yoldaşı ona qadağa qoyur. Buna görə də Elmira xanım 1977-ci ilə kimi kinoya çəkilmir. Həmin günləri aktrisa belə xatırlayıb: "Əvvəl atam, sonra da həyat yoldaşım mənə qadağa qoydular. Mən həyat yoldaşımı başa düşürdüm. Bizim insanlarımız bir az başqa cürdürürlər. O bilirdi ki, mənim istedadım var. Amma həmişə deyirdi ki, Elmira, sevgi filmində bircə rol ifa etsən, o dəqiqə şayiə yayılacaq ki, sən mənə xəyanət edirsən. Ona görə də mən 40 yaşa qədər ancaq pedaqoji fəaliyyətlə məşğul oldum. Bundan sonra isə rejissorlar mənə ancaq ana rolları verdilər".

Tələbəlik illərində sənətin sirlərini görkəmli teatr rejissoru Tofiq Kazimovdan öyrənən Elmira Şabanovonın kinoya gəlişi də sənət müəlliminin istəyi ilə reallaşıb. İlk kino debütü 1959-cu ildə İmran Qasımovun ssenarisi əsasında rejissor Tofiq Tağızadənin çəkdiyi

"Əsl dost" filmində olub. Filmdəki hadisələr Xəzər dənizinin sahilindəki balıqçılıq qəsəbələrinin birində cərəyan edir. E.Şabanova filmdə Leyla rolunu oynayır. 1960-ci ildə Mehdi Hüseynin eyniadlı romanının motivləri əsasında rejissor Ağarza Quliyevin çəkdiyi "Səhər" filmində isə aktrisa Sevda obrazını yaradıb. Böyük bacarıq və istedadla yaratdığı obraz ona böyük tamaşaçı sevgisi qazandırıb.

Aktrisanın kinoya növbəti qayıdışı 1977-ci ildə "Bədbəxtliyin astanasında" qısametrajlı bədii filminin çəkilməsi ilə



yazılan ssenariyə uyğun yazıçı Anar "Qəm pəncərəsi" filmini çəkir. Filmdə Cəlil Məmmədquluzadənin uşaqlıq dövründə baş verən hadisələr lentə alınır. Elmira xanım həmin filmdə C. Məmmədquluzadənin həyat yoldaşı Həmidə xanımın obrazını canlandırır.

Janr baxımından fərqli filmlərdə bir-birindən maraqlı rollar oynayan aktrisa deyir ki, teatr, kino, televiziya təbliğat vasitələri olduğundan insanlara örnek olmalıdır: "Kino dedikdə hər şey vəhdət təşkil etməlidir. Rejissor işi, operator işi, musiqi və s. hamısı bir-bi-



reallaşır. Ümumiyyətlə, Elmira Şabanova "Azərbaycanfilm" kinostudiyasının istehsal etdiyi 30-a yaxın bədii filmdə müxtəlif xarakterli obrazları canlandırıb. Bu filmlərdə yaratdığı obrazlar onun yaradıcılığında mühüm yer tutub.

1983-cü ildə Rüstəm İbrahimbəyovun ssenarisi əsasında rejissor Rüfət Şabanov "Gəmi saatının sırrı" filmini çəkir. Əsas süjet xəttini köhnə gəmi saatı və qiymətli xəzinənin axtarışı ilə əlaqədar məktəbli oğlanın başına gələn əhvalatlar təşkil edən filmdə aktrisa Alikin anası rolunu oynayır.

1986-ci ildə yazarı, dramaturq Cəlil Məmmədquluzadənin "Danabaş kəndinin əhvalatları" və "Danabaş kəndinin müəllimi" əsərləri əsasında

rini tamamlamalıdır. Digər tərəfdən, kinonu anlamağın, hiss etməyin əsaslarından biri də ona geniş ekrannda, kinoteatrda baxmaqdan ibarətdir. Kino maqnit kimi ekranдан tamaşaçının fikirlərini özünə çəkməlidir. Kino tərbiyəvi əhəmiyyət daşıyır, insanlara necə yaşamağı, necə davranmayı öyrədir".

Şanlı Azərbaycan Ordusunun Müzeffər Ali Baş Koman-danı İlham Əliyevin sərkərdəliyi altında Ermənistan üzərində qələbə çəlmasından, 30 ilə yaxın ermənilərin işgalində qalmış Qarabağın və başqa ərazilərimizin azad olunmasından sevinən görkəmli aktrisa Elmira Şabanova deyib:

- Yaxşı ki, qələbə caldıq. Niyətimiz nə idisə, o da hə-

yata keçdi. Bu gün qalib xalqıq. Tarixi hər birimiz yaşadıq, gördük. Bu günlərin qiymətini bilməliyik. Xalqımız istedadlı xalqdır. Bizim gənclərə böyük ümidi bəsləyirəm. Hər zaman məqsədlərinə çatmağa çalışınlardı. Biz də baxıb, sevinək. Kino sahəsini inkişaf etdirmələrini istəyirəm. Çünkü kino respublikanın güzgüsüdür.

Kino tədqiqatçısı, Əməkdar incəsənət xadimi Aydın Kazimzadənin "Mənalı ömrün hekayəti" adlı kitabı Elmira Şabanovaya və onun kinematoqraflar ailəsinə həsr olunub. Aktrisanın ömür və yaradıcılıq yolu, pedaqoji fealiyyəti, ailəsində sənətini davam etdirənlər haqqında ətraflı söz açan müəllif sənədli film təessüratı yaranan bir iş ortaya qo-yub. Kitabda yer alan çoxsaylı fotolar onu daha da dolğun edib.

Son illər Elmira xanım tamaşaçı qarşısına çıxmış istəmir. Bu, aktrisanı sevən, onu görmək istəyən tamaşaçılar üçün nigaranıqlıq yaradır. Aydın Kazimzadə məhz bu amilləri nəzərə alaraq görkəmli aktrisa haqqında kitab yazmaq qərarına gəlib. Aydın müəllimin dediyinə görə, Elmira xanım əvvəlcə haqqında kitabın yazılmasını istəməyib. Sonra böyük çətinliklə onu razi salmaq mümkün olub. Kitab yazıldan sonra Elmira xanım sevinək "Nə yaxşı ki, mən bu kitabı görə bildim" deyib.

Görkəmli aktrisa Elmira Şabanovanın incəsənətimizin, mədəniyyətimizin inkişafında xidmətləri dövlətimiz tərəfindən layiqincə qiymətləndirilir. Elmira xanım 2000-ci ildə Əməkdar, 2006-ci ildə Xalq artisti fəxri adlarına layiq görülləb. 2003-cü ildən isə Prezident təqaüdçüsüdür.

Vahid MƏHƏRRƏMOV,
"Azərbaycan"